

Nr 28.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppförande å ordinarie stat av befattningen som försäljningschef hos domänstyrelsen; given Stockholms slott den 17 januari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 januari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
 SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG,
EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Jag torde få anmäla uppkommen fråga om ändrad anställningsform för försäljningschefen hos domänstyrelsen.

Vid inrättandet av ifrågavarande befattning yttrades i propositionen nr 172 till 1922 års riksdag av dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, bland annat, att, enär en centralisation av domänfondens försäljningsväsen vore högst önskvärd, Kungl. Maj:t torde — om tillfälle yppade sig att redan under året finna en person som lämpade sig för uppdraget att handhava

domänverkets försäljningar — kunna, om så skulle befinnas önskvärt och riksdagen däremot icke hade något att invända, med stöd av bestämmelserna om anställande av extra ordinarie personal för viss tid förordna dylik person att biträda styrelsen. Förordnandet skulle givas under sådan form, att det icke berättigade till fortsatt förordnande och icke på något sätt bleve bindande för det slutliga avgörandet av frågan om inrättandet av en försäljningsbyrå. Riksdagen hade intet att erinra mot vad departementschefen sålunda anfört (skr. nr 280/1922).

Förordnande å befattningen meddelades första gången den 16 februari 1923 för tiden fr. o. m. den 1 maj 1923 tills vidare under samma år mot ett årligt arvode av 15,000 kronor med därå belöpande dyrtidstillägg. Sedermera har förordnandet genom särskilda beslut förnyats för ett år i sänder, varvid arvodet bestämts till 17,000 kronor för år jämte dyrtidstillägg.

Med anställningen är icke förenad rätt till pension. Det av Kungl. Maj:t den 30 juni 1934 utfärdade reglementet (nr 442) angående tjänstepension för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen (civila tjänstepensionsreglementet) äger nämligen för domänverkets vidkommande endast tillämpning å ordinarie och extra ordinarie tjänstemän. Jämlikt reglementets 1 § 2 mom. b) kan dock Kungl. Maj:t med hänsyn till anställningens natur samt tjänstgöringens omfattning förordna, att reglementet skall tillämpas jämväl å annan icke-ordinarie tjänsteman. Slutligen äger Kungl. Maj:t, när särskilda skäl därtill äro, jämlikt 1 § 4 mom. samma reglemente, besluta, att reglementet skall i tillämpliga delar bliva gällande även för annan icke-ordinarie anställningshavare.

Sedan Kungl. Maj:t förelagt vissa myndigheter och institutioner att inkomma med yttrande och förslag huruvida och i så fall vilka icke-ordinarie tjänstemän inom respektive förvaltningsområden, som borde genom beslut av Kungl. Maj:t erhålla pensionsrätt enligt nyssnämnda reglemente, har *domänstyrelsen* i utlåtande den 19 februari 1935 bland annat hemställt, att försäljningschefen hos styrelsen måtte erhålla pensionsrätt jämlikt 3 kapitlet civila tjänstepensionsreglementet med ett pensionsunderlag av 8,000 kronor och en pensionsålder av 65 år.

Statskontoret — som i anledning av de förslag, vilka framställts i jämlikt Kungl. Maj:ts förenämnda föreläggande inkomna yttranden, anbefallts verkställa utredning samt avgiva utlåtande och förslag i fråga om de bestämmelser som borde av Kungl. Maj:t meddelas rörande pensionsrätt för ifrågavarande tjänstemän — har i utlåtande den 22 juni 1935 till en början framhållit vissa allmänna synpunkter på frågan.

Enligt statskontorets mening vore i hög grad önskvärt, att pensionsrätten, så långt möjligt vore, gjordes beroende av anställningsform och avlöningsnormer på sådant sätt, att med en viss anställnings- och avlöningsform regelmässigt följde pensionsrätt, att denna form icke heller komme till användning i andra fall än då pensionsrätt borde ifrågakomma, samt att pensionsrätt i regel icke beviljades åt tjänsteman med annan anställningsform än som sålunda generellt vore förenad med sådan rätt. Endast härigenom torde

kunna åstadkommas nödig fasthet och avgränsning på förevarande område.

Från denna utgångspunkt syntes det statskontoret, att pensionsrätten i regel icke borde omfatta andra kategorier icke-ordinarie befattningshavare än — förutom extraordinarie tjänstemän — befattningshavare å extra stat. Bortsett från dessa grupper borde enligt ämbetsverkets mening pensionsrätt medgivas endast rent undantagsvis.

Härav följde enligt statskontorets uppfattning, att det i fall, då anställningens natur och tjänstgöringens omfattning vore sådana, att pensionsrätt ifrågasattes, borde tagas i övervägande, huruvida befattningen borde ombildas till extraordinarie tjänst eller till befattning å extra stat. Befunnes detta av ena eller andra skälet icke lämpligt, borde som regel icke heller pensionsrätt medgivas.

Beträffande frågan om pensionsrätt för försäljningschefen hos domänstyrelsen har statskontoret ansett det böra tagas under övervägande, huruvida icke befattningen borde inordnas under avlöningsreglementet bland ordinarie befattningar, tillsatta medelst förordnande på viss tid, varav skulle följa rätt till pension. Statskontoret har framhållit, att för en lösning av löne- och pensionsfrågan enligt dessa linjer torde krävas riksdagens medverkan.

I förnyat utlåtande den 4 september 1935 har *domänstyrelsen*, som icke ansett inrättande av en ordinarie befattning erforderlig för beredande av pension åt försäljningschefen, hemställt, att Kungl. Maj:t med stöd av § 1 mom. 2 b) eller mom. 4 civila tjänstepensionsreglementet måtte bifalla styrelsens hemställan i utlåtandet den 19 februari 1935.

Innan jag redogör för min egen inställning till föreliggande spörsmål må *Departementschefen* erinras, att frågan varit föremål för uppmärksamhet i samband med den omorganisation av domänverket, som skedde i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148 till 1934 års riksdag. I anförande till det vid sagda proposition fogade statsrådsprotokollet förklarade jag mig icke böra tillstyrka, att försäljningsbyrån då uppfördes å ordinarie stat. Emellertid framhöll jag, att det borde övervägas, huruvida icke med befattningen som försäljningschef kunde följa pensionsrätt i samband med beredande av pensionsrätt för extra ordinarie och vissa andra icke-ordinarie befattningshavare. Därest nuvarande anställningsform och avlöningsbestämmelser för försäljningschefen skulle befinnas utgöra hinder härför, torde, anförde jag vidare, frågan om försäljningschefens ställning i dessa hänseenden böra upptagas till förnyat övervägande i syfte att möjliggöra befattningens förenande med pensionsrätt. Dessa uttalanden föranledde ej någon erinran från riksdagen.

Enligt de principer, vilka utbildats i fråga om tillämpningen av civila tjänstepensionsreglementet, torde pensionsrätt jämlikt bestämmelserna däri icke lämpligen böra av Kungl. Maj:t beviljas befattningshavare med den anställningsform, som för närvarande gäller beträffande försäljningschefen hos domänstyrelsen. Då det synes önskvärt, att nämnde befattningshavare må komma i åtnjutande av pension, torde, i anslutning till uttalandena till omnämnda statsrådsprotokoll, en ändring i anställningsformen därför böra

genomföras. Den synpunkt, vilken kom till uttryck då ifrågavarande befattning inrättades, nämligen att densamma ej borde tillsättas under sådan form, att den berättigade till fortsatt förordnande, torde alltjämt förtjäna beaktande. Det är nämligen av vikt att, om innehavaren av tjänsten visar sig icke lämplig för uppgiften, möjlighet finnes till personbyte. Från denna utgångspunkt förordar jag, att försäljningschefen anställs enligt samma grunder, som jämlikt 1 § 1 mom. avlöningsreglementet den 15 juni 1934 (nr 303) för tjänstemän vid domänverket gälla beträffande generaldirektör och överdirektör, nämligen såsom ordinarie tjänsteman med förordnande på viss tid. Befattningen bör sålunda införas i 5 § sagda avlöningsreglemente. Genom införandet i avlöningsreglementet kommer jämlikt 1 § 1 mom. a) civila tjänstepensionsreglementet detta automatiskt att bli tillämpligt å befattningen. Arvodet torde böra i avlöningsreglementet upptagas till oförändrat årligt belopp, 17,000 kronor. Pensionsunderlag och pensionsavdrag böra angivas i 25 § pensionsreglementet. Meddelandet av erforderliga bestämmelser i sistberörda hänseenden torde bero på föredragning av chefen för finansdepartementet.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att befattningen såsom försäljningschef hos domänstyrelsen från och med den 1 juli 1936 i avlöningsreglementet den 15 juni 1934 (nr 303) för tjänstemän vid domänverket upptages såsom ordinarie befattning med förordnande på viss tid och ett årligt arvode av 17,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ragnar Odhnoff.